

ZAHTJEVI I STANDARDI ZA BILJNU ORGANSKU PROIZVODNJU

Ana Mandić

Organska kontrola

Organska proizvodnja

Sveobuhvatni sustav upravljanja poljoprivrednim gospodarstvima i proizvodnjom hrane koji ujedinjuje

- ✓ najbolju praksu zaštite okoliša,
- ✓ visoku razinu biološke raznolikosti,
- ✓ očuvanje prirodnih resursa,
- ✓ primjenu visokih standarda za dobrobit životinja i prikladne proizvodne metode

UREDBA VIJEĆA (EZ) br. 834/2007 od 28. lipnja 2007. o ekološkoj proizvodnji i označivanju ekoloških proizvoda i stavljanju izvan snage izvan snage Uredbe (EEZ) br. 2092/91

Organska poljoprivreda

Sveobuhvatni sustav proizvodnje, promovira i unaprjeđuje stanje jednog agroekosustava, uključujući bioraznolikost, biološke cikluse i biološku aktivnost tla

FAO

Cjelovit sistem zasnovan na skupu procesa čiji su rezultati održivi ekosistem, sigurna hrana, dobra ishrana, dobrobit za životinje i socijalna pravda

OK Standardi
za organsku proizvodnju i preradu

- Proizvodnja, prerada i promet hranom koji je organiziran, certificiran i označen u skladu sa standardima i zahtjevima
- Sistem proizvodnje hrane koji je u potpunosti kontroliran (svi koraci u proizvodnji – od njive do stola)
- Definirana je državnim, regionalnim i međunarodnim standardima

Zakoni i propisi

- Propisuju pravila u svim koracima
- Mogu se podijeliti na:
 - Opće odredbe
 - Biljna proizvodnja
 - Stočarstvo i pčelarstvo
 - Samonikli proizvodi
 - Prerada i rukovanje proizvodima
 - Označavanje
 - Prilozi (gnojiva i poboljšivači, zaštita, aditivi u preradi, hrana i prostor za životinje)

Standardi u organskoj proizvodnji

- Minimum zahtjeva koje treba ispuniti kako bi proizvodnja bila certificirana

Certifikacija - **procedura kojom se potvrđuje kako je proizvod i proizvodnja u skladu sa određenim standardom**

Certifikacija - potvrda da je neka proizvodnja ili proizvod u skladu s normama, a provodi je treća neovisna strana

Aplikacija

- Proces certifikacije započinje podnošenjem aplikacije (prijave) za certifikaciju
- Certifikacijski programi zahtijevaju opsežnu i potpunu dokumentaciju koja može detaljno i precizno pružiti uvid u stanje proizvodnje

Opće odredbe

- Održivost ekosustava
- Upravljanje tlom i vodom
- Dostupnost podataka
- Dobrobit životinja i ljudi
- Prijelazni period

Biljna proizvodnja

- Prijelazni period (konverzija) - **period koji mora proći prije nego proizvod može biti prodan kao organski**
- **Početak: od dana podnošenja aplikacije certifikacijskom tijelu**
- Trajanje:
 - 2 godine
 - 3 godine
- Skraćenje prijelaznog perioda ili retroaktivno priznavanje perioda konverzije

Biljna proizvodnja

- Paralelna proizvodnja

Uzgoj istih usjeva na organski i konvencionalni način na istom imanju nije dopušten

Izuzeci

- Sorte se fenotipski razlikuju
- Berba se obavlja u različito vrijeme

Dokumentacija, zapisi

Biljna proizvodnja

- Sjeme i sadni materijal
 - Sadni materijal iz organske proizvodnje
 - Konvencionalni – netretirani – izuzeće
 - Aplicirati za izuzeće
- TRETIRANI MATERIJAL NIJE DOPUŠTEN

Biljna proizvodnja

ОРГАНИСКА КОНТРОЛА

- Bioraznolikost
 - Negnojeni dijelovi parcela, dijelovi pod prirodnom vegetacijom, dijelovi pod pašnjacima, visoka drveća, suhozidi, potoci, lokve, granice s prirodnom zonom, zatravljen međuredni prostor, vjetrozaštitne zone, mikronavodnjavanje, zelena gnojidba
- Gnojidba
- Plodored
- Bolesti i štetnici

Gnojidba

- ✓ Održavanje plodnosti tla - mikroorganizmi u tlu
- ✓ Stajnjak – NE iz intenzivne konvencionalne proizvodnje
- ✓ Postupanje sa stajnjakom
- ✓ Materijali biljnog, životinjskog i mikrobiološkog porijekla (stajnjak, kompost od biljnih otpadaka, prirodni organsko-biološki dodaci i gnojiva)

GNOJIDBA

Biljno i životinjsko porijeklo

- ✓ Stajnjak – iz ekstenzivne proizvodnje!
- ✓ Kompost (od sastojaka dozvoljenih u OP, kućni kontrolirani otpad, ostaci od gljiva)
- ✓ Vermikompost
- ✓ Proizvodi ili nusproizvodi životinjskog porijekla (krvno, koštano, brašno od papaka, rogova, riblje, mesno, vuna krzno, dlaka)
- ✓ Proizvodi/nusproizvodi bilj. por. (ostaci kod dobivanja slada, brašno iz pogače uljanih sjemenki)
- ✓ Morske alge i proizvodi od morskih algi
- ✓ Guano
- ✓ Drvo, kora i proizvodi od drveta (drvo koje nije hem. tretirano)
- ✓ Treset (vrtlarstvo, ne kao kondicioner zemljišta)

GNOJIDBA – mineralnog porijekla gnojiva

- ✓ Bazična šljaka
- ✓ Prirodni fosfati
- ✓ Krečnjak – samo prirodnog porijekla
- ✓ Magnezijev sulfat (magnezij kamen, kiezerit, epsemska so)
- ✓ Otopina kalcijevog klorida
- ✓ Gips (kalcijev sulfat) – samo prirodnog porijekla!
- ✓ Kalij: sulfat, klorid, kainit, silvanit, patentkalij
- ✓ Sumpor
- ✓ Natrijev hlorid (samo so iz rudnika)
- ✓ Kameno brašno i gline
- ✓ Elementi u tragovima
- ✓ Hitin (rakovi)
- ✓ Leonardit

GNOJIDBA

Mikrobiološka gnojiva

- biorazgradiva prerada sporednih proizvoda mikrobiološkog porijekla
- Mikrobiološki preparati zasnovani na prirodno pojavljujućim organizmima

Ostalo – biodinamički preparati

Zaštita – sredstva za zaštitu Biljnog i životinjskog porijekla

- ✓ Tvari obuhvaćene definicijom „prehrambeni proizvod“
- ✓ Feromoni (samo u klopama)
- ✓ Neem (Azadirachtin – *Azadirachta indica*)
- ✓ Repelenti na biljnoj ili životinjskoj bazi (npr. ovčja mast)
- ✓ Biljna ulja i preparati
- ✓ Kvasija (od *Quassia amara*)
- ✓ Piretrini (od *Chrysanthemum cinerariaefolium*)
- ✓ Piretroidi (samo deltametrin ili labdacihalotrin) – samo u klopama (maslinova i sredozemna voćna muha)

Zaštita – sredstva za zaštitu

Mineralno porijeklo

- ✓ Spojevi bakra: hidroksid, oksihlorid, oksid, borodoška juha, sulfata (max. 6 kg/ha godišnje)
- ✓ Dijatomejska zemlja
- ✓ Sumpor, krečni sumpor (kalcijev polisulfid)
- ✓ Parafinsko ulje (uz prethodno odobrenje OK-a)
- ✓ Kalijev bikarbonat

Zaštita

- ✓ Mikroorganizmi (bakterijski, fungalni, virusni preparati:
 - Ne GMO
- ✓ Spinozad
- ✓ Fizičke metode
- ✓ Paraziti, predatori, sterilizirani insekti
- ✓ Morska sol
- ✓ Kalcijev hidroksid
- ✓ Etilen
- ✓ Masne kiseline (zabrenjene kao herbicid)
- ✓ Željezo fosfat

Biljna proizvodnja

- Sprječavanje kontaminacije
- Razdvajanje
- Skladištenje
- Čišćenje

Biljna proizvodnja – dokumentacija

Primjer

- Karta putokaz do parcela
- Katastarski planovi sa oznakama katastarskih čestica;
Posjedovni list
- Historijat korištenja parcele (3 godine)
- Analiza zemljišta
- Kupovina ulaznih sredstava i materijala (Evidencije)
- Dnevnik radova
- Korištenje gnojiva i zaštitnih sredstava
- Dokumentacija o sjemenima (sadnicama)
- Zapisi o žetvi – berbi
- Oznake i označavanje

Biljna proizvodnja - dokumentacija

- Aplikacija za biljnu proizvodnju
- Aplikacija za skraćivanje prijelaznog perioda
- Aplikacija za sjeme i sadni materijal
- Aplikacija za odobrenje za ulazna sredstva
- Godišnji plan proizvodnje

Prerada i rukovanje proizvodima

- Razdvajanje
- Označavanje kroz proces proizvodnje
- Odvajanje kod skladištenja
- Sastojci
 - Sastojci poljoprivrednog porijekla
 - Organski proizvedeni sastojci
- Metode prerade
 - biološke, fizičke i mehaničke metode
 - Ekstrakcija: vodom, etanolom, biljnim i životinjskim uljima, CO₂, dušik

Prerada i rukovanje

- Skladištenje
 - Kontrolirana atmosfera
 - Kontrola temperature
 - Sušenje
 - Regulacija vlažnosti
- Bolesti i štetnici
- Pakiranje i označavanje

Prerada i rukovanje dokumentacija

- Tehnička mapa, shema objekta
- Grafikon toka proizvodnje
- Dokumentacija o porijeklu sirovina
- Dokumentacija o kontroli štetočina
- Čišćenje evidencije
- Analiza vode
- Oznake i označavanje
- Protokol prerade
- Razdvajanje

https://ec.europa.eu/agriculture/organic/downloads/logo_hr

BIOSUISSE

<http://www.bio-suisse.ch/>

<http://www.icea.info/en/>

<https://www.ams.usda.gov/about-ams/programs-offices/national-organic-program>

Tipovi certifikacije - mogućnosti

- Individualni proizvođači
- Grupna certifikacija

Grupa proizvođača

- “Mali proizvođači” – ista ili slična proizvodnja
- Parcele na istom području - blizina
- Obiteljske parcele, obiteljski rad (veće farme i operatorove jedinice za preradu i izvoz mogu biti član grupe, ali će biti ispektovani godišnje)
- Smanjeni troškovi certifikacije
- Centralizirana i koordinirana prodaja
- Nositelj certifikata – zadruga, kompanija

Sistem unutarnje kontrole

- Kontrola i nadzor podugovorenih proizvođača – dokumentirana
- Opisan sustav s jasnim zadatcima:
 - Interni audit
 - Obuke
 - Neusklađenost
 - Sljedivost
 - Izvještaji
- Dokumentacija za svakog proizvođača (popis, mape parcela, mapa puta i lokacija, evidencije korištenja ulaznih sredstava, izvještaji o auditu...)

IOAS Certificate of Accreditation

Organska Kontrola Sarajevo

Has been duly evaluated and found to be compliant with the
**ISO/IEC 17065:2012 Conformity assessment: Requirements for bodies
certifying products, processes and services**
for the scope stated below and is therefore deemed to be

ISO/IEC 17065 Accredited

Organska Kontrola Standards

Signed:

(Executive Director)

Contract No: 57

Issued: Jan 1, 2017

Expires: Dec 31, 2017

Contract expires: May 31, 2020

This certificate contains three pages

Organic Farming Information System

LIST OF RECOGNISED CONTROL BODIES AND CONTROL AUTHORITIES FOR THE PURPOSE OF EQUIVALENCE

"Organska Kontrola"

Last modification date : 18/12/2017

1. Address: Dzemala Bijedića br.2, 71000, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina

2. Internet address: <http://www.organskakontrola.ba>

3. Third countries, code number and product categories concerned:

Third country	Code number	Category of products					
		A	B	C	D	E	F
Bosnia and Herzegovina	BA-BIO-101	x	x	-	x	-	-
Kosovo	XK-BIO-101	x	x	-	x	-	-
Montenegro	ME-BIO-101	x	x	-	x	-	-
Serbia	RS-BIO-101	x	x	-	x	-	-

4. Exceptions:

- in-conversion products
- wine

List of Recognized Certification Bodies and Inspection Authorities
11 May 2016

**for the purpose of equivalence and relevant specifications referred to Article 23a of
Organic Farming Ordinance (SR 910.18).**
Organska Kontrola (OK)

1. Address: Dzemala Bijedića br. 2; 71000 Sarajevo, Bosnia and Herzegovina
2. Internet address: www.organskakontrola.ba
3. Countries, code numbers and product categories concerned:

<i>Country</i>	<i>Code number</i>	<i>Category of products</i>				
		A	B	C	D	E
Bosnia and Herzegovina	BA-BIO-101	X	-	X	-	-

4. Exceptions: in-conversion products, wine
5. Production standard: OK Standard (equivalent to Regulation (EC) 834/2007)
6. Duration of inclusion in the list: until 30 June, 2018.

Liste der von ICB zugelassenen Kontrollstellen
 Les organismes de contrôle suivants sont agréés
 The following inspection bodies are approved
 I seguenti organismi di controllo sono ammessi
 Los siguientes organismos de inspección disponen de esta autorización

Organic Standard Ltd.	UKRAINE	www.organicstandard.com.ua
Organska kontrola "OK"	BOSNIA & HERZEG.	www.organskakontrola.ba
Peterson CU Deutschland GmbH	DEUTSCHLAND	www.pcu-deutschland.de
Polish Centre for Testing and Certification (PCBC)	POLAND	www.pcbc.gov.pl
PrimusLabs Centroamérica y Caribe	COSTA RICA	www.primuslabs.com

ORGANSKA KONTROLA

Džemala Bijedića 2

71 000 Sarajevo

Bosna i Hercegovina

Tel: +387(0)33 656 501

office@organskakontrola.ba

<http://www.organskakontrola.ba/site/index.php>

<https://www.facebook.com/Organska.kontrola/>

